

LIBERTATEA

Foaiete pentru săteni și muncitori, întemeiată la Orăștie în anul 1902

Director:
Pr. IOAN MOȚA

Apare în
fiecare JOI.

Abonamentul: pe 1 an 120 Lei;
pe 6 luni 60 Lei; pe 3 luni 30 Lei

Un exemplar
2 Lei

Scrisorile și banii
se trimit la: București, I,
Calea Victoriei, 63

DIN PILDELE ALTORA

Cum se apără un popor care stă pe picioarele sale

Nainte cu câteva luni, marile gazete din toate țările scrieră de umplură urechile lumii cu vestea dată în toate formele, că în Germania s'au făcut toate pregătirile pentru plecarea din țară a unui milion, a unui mare rol, de 100 mii de jidani, spre alte țări. Ei pleacă, se spune, că nu se mai simt bine acolo, deși, recunoșteau și gazetele cele mai prietene lor, că nu-l silește nimeni să plece. Vor pleca deocamdată 30 mil, după care alte 30 mil, până la suta de mil ce-și caută alii adăpost în lume. Sunt gata să-și ridice aripile, ca stolurile de cocori cari se înalță în zări când le-a venit sorocul, ducându-se spre alte țări.

Și valvă mare se făcu în jurul acestui lucru. Căci stolurile de paseri călătoare își știu drumul și țara spre care te mână porunca firii lor, ele se înalță spre cer și, cu cocorul comandant în frunte, plutesc în marea triumfătoare spre țara însoțită. Și nimeni nu oprește stolurile lor, nici le alungă.

Dar stolul de „paseri călătoare” din Germania, să gata să se ridice, și nu știe unde ar pleca... Și nici o părere de rău pe urma lui nu rămâne, și nici un petec de cer îndepărtat nu li zimbește și nu-l cheamă. Iar lumea de unde a plecat, se simte ușurată și mulțumesc lui Dumnezeu că a plecat.

Vrem să se știe că acești jidani pot merge unde vor, dar la noi în România nu are loc nici unul din ei!

Câteva gazete românești au simțit că stolurile de jidani vor veni la noi. Aceste zăre, în rândul întâi cele legionare apoi altele ca „Țara Noastră” a d-lui Goga, „Porunca Vremii” a d-lui Rădulescu și „Dragoș Protopopescu, „Lumea și Țara” dela Cluj, apoi revistele naționaliste, s'au ridicat astfel împotriva planului jidovesc de a ne ferici cu jidani aceștia înarmați cu pașapoarte primite dela Liga Națunilor.

Astfel lucrurile s'au mai liniștit, guvernul a spus că nu-l primește, dar plecarea celor gata de drum, va fi început și ne temem că tot înspre noi vor veni.

Dar chiar dacă vor veni întâi, eu, scriitorul acestor șire, deși nu mă bucur, dar nu mă alarmez (nu mă speriu). Las' să vie și acela peste noi! Atunci

poate s'or deschide toți adormiții ochi ai îndelung-răbdătorului nostru popor, și — va face și el ce fac popoarele cele cari nu merg durmînd pe drum, — pe drumul vieții lor! Iși vor deschide și Românii noștri ochii și vor vedea și vor învăța! Vor învăța chiar dela poporul din mijlocul cărăuia pleacă stolurile de „cocori”.

De ce pleacă el de-acolo? Pentru că poporul german și-a deschis — nu așa tare demult, de câțiva ani, urechile la chemările celor mai buni fi ai săi, și l-a urmat când acesta l'au chemat să înceapă lupta de apărare față de primejdiosul rășmaș din înainturi!

Și l-au chemat pe Nemți la o luptă, despre care să nu poată spune nici cel mai rău-lăcișog dușman, că ar fi o luptă „sălbăteacă”, decât că e bărbătească și plină de mândrie națională, care îl ridică, nu-i scade pe lupulor! I. Li s'a spus tuturor: De ești German și patriot, — să nici nu te lăși să trăiești în vecini de line, sau că tece pe luptă pe lângă tine, un jidan! Să-ți pară că vezi stălia, de cari te feresci, nu te apropii. Alceva nu-ți cer. Și-ți vedea că-ți va fi bine!

Și Germanii au ascultat, ca soldații de căpitani lor. Jidovii își aveau și ei poruncile lor: Stați numai acolo pe loc! Răbdați și stați! Că le trece lor porneala asta. E loc de pae, care se poliește curând...

Și au răbdat jidovii și eu așteptai, doi ani, aproape trei. Și focul „de pae” nu s'a potolit ci mai vărios s'a înlețit, căci Germanii au ascultat, și chemarea capilor lor nu o au călcat!

Și urmarea iată o: Striviți nu de pumnul, nici de călcăiul german, ci de neluarea în seamă de către acela, numai de fapt, că nici la „bună-zua” nu li se mai răspunde, — jidani pleacă din Germania. Se cer ei plecați, așa că nici „neamurile” lor de departe, nu mai au cuvânt a ocări pe Germanii, — căci se simt învinși, striviți, izgoniți, numai de înțerea la oală a Germanilor!

Prot. IOAN MOȚA

**A fost odată
un cocoș
și cocoșul
era roș**

SĂ FIE ADEVĂRAT?

— Fostul Ministru Titeanu, spune că Jandarmii erau cât pe aci să impună sute de studenți, dar el a oprit măcelul. —
— Ministrul Inculțel spune că nu e adevărat. —

În legătură cu marile răscolliri de învinuiri

cu prilejul Congresului dela Târgu-Mureș, și despre care vorbim în altă parte, — iată că isbucni și o ceartă între miniștri.

Țap ispășitor în făcut fără nici o vină, sub-ministrul Titeanu,

Și astfel în gura lupului fu aruncat Titeanu, care trebuia să plece dela Ministerul de Interne, unde era ajutorul ministrului Inculțel. După plecarea, Titeanu arăta zărelor că nu are nici o vină. Ci doar vina că nu a omorât cel puțin 200 de studenți din cele câteva mii care se strânseseră în gara Valea Bradului, în drum spre Târgu-Mureș. În cea gară, guvernul a vrut să oprească pe studenții să se ducă la Congres. Studenții n'au vrut să dea înapoi nici în fața batăloanelor de jandarmi

A-tunci, spune Titeanu, ca să nu tragă în mii de studenți și să omoare mai multe sute de tineri nevinovați, el a dat poruncă să nu se tragă foc, iar studenții au plecat la Târgu-Mureș și au ținut congresul.

Ministrul Inculțel a răspuns lui Titeanu și a arătat că el nu a dat ordin jandarmilor să tragă în studenți și că deci Titeanu se laudă, spre a place studenților.

Ce o li adevărat nu știm. Dar ne întrebăm dacă totuși un fost ministru ca Titeanu, poate să mintă, sau apoi dacă, deși ministrul Inculțel nu a dat ordin să se tragă, totuși oșterii de jandarmi nu vor fi voi să tragă ei, așa de capul lor, și că deci totuși Titeanu spune adevărat.

Abonați,

Cețiți,

Răspândiți,

Iubiți, și

Piățiți

gazeta

LIBERTATEA

CE FACE LUMEA NOUĂ,

Congresul studentesc dela Tg. Mureș

— Cum pedepsesc studenții necinstea. —

Înainte de Paști, în zilele de 2—5 Aprilie, studențimea românească și-a ținut obișnuitul Congres (mare adunare) pe care îl ține în fiecare an. Orașul ales pentru ținerea congresului a fost Târgu-Mureș, aproape de ținutul săcuesc, un fel de oraș de înimă al Urșurilor. Anume s'a ales acest oraș, pentru că în fața străinilor să se arate puterea sulletului românesc, să li se arate străinilor că poporul românesc se simte stăpân pe țara lui, și că are desulele isoave de putere pentru a-și apăra viața, drepturile și viitorul lui.

Fără nici o tulburare, în cea mai mare rânduială, și liniște, s'au ținut adunările congresului, luând parte mai mult de trei mil de studenți.

Mile de piepturi ține îmbrăcate în cămașa verde, au făcut să răsună în auzul țării întregi, voința acestui ținut de a face din România o țară în care să stăpânească dreptatea și cinstea, în locul necinstei și a suferinței de azi a poporului muncitor, o țară în care să înflorească tot ce este putere românească și în care să piară tot ce este putere a răului, a hoșiei și a poftei de câștig nedrept.

În legătură cu acest congres, lumea rău voitoare a scornit o mulțime de minciuni. Vorbim celorților noștri în altă parte a zărelor despre aceste mișcări.

„Cum să povestim o întâmplare dela acest mare Congres, întâmplare mult grațioasă și care ne arată ce va fi în țara românească atunci când vor ajunge să o conducă liniții naționaliști de azi.

În mijlocul rânduiei și a cinstei desăvârșite în care s'a desfășurat congresul, s'a întâmplat o singură faptă nevednică: unul din cei peste 3000 de studenți, om sfricat, a înșelat pe câțiva negustori din Tg.-Mureș, cu 12.000 lei. Lucrul s'a aflat de „poliția studentescă” adică de către studenții care țineau el înșiși rânduială. Nevednicul student a fost adus în sala congresului, l-a arătat pe față nevednicia, iar președintele studenților, Di Furdui, a spus că înopotază îndată banii celor înșelați. Apoi, după adunare, s'au strâns mii de studenți și alte mii de locuitori din Târgu-Mureș, în piața mare a orașului, s'au așezat în rânduială în „careu” (un palat ca la armată) și în mijlocul patratului li-au adus pe studentul nevednic care era cât pe aci să înjosească cinstea studențimii. I-au dat jos pantalonii și l-au tras 25 de lovituri sănătoase românești, în vâzului miilor de oameni.

Așa știa legionarii să pedepsescă necinstea! Ei lupă și numai împotriva străinului, dar și împotriva Românului necinstii, hoj și dorilor de a fi răi din iaț și fără muncă.

A mai fost o clipă înălțătoare când, tot în piață, noaptea, în fața a mai multor mii de oameni, studenții au făcut un rug mare din zărelor și cărțile de stricăciune, scrise de de oameni fără Dumnezeu, dușmani ai poporului românesc, zăre și cărți menite să strice sănătatea sulletăscă a poporului și să-i otrăvească dragostea de neam, pentruca în locul lor să pună dragostea necredință în Dumnezeu. Au dat apoi foc rugului de hârtie nevednică și se ridicară, în noaptea, în cârți uriașe spre cer, care parcă voiau să spună țării: AȘA SĂ ARDĂ TOT CE E OTRĂVĂ, NEVEDNICIE, TICĂLOȘIE ȘI NECREDINȚĂ LA NOI ÎN ȚARĂ; AȘA SĂ PIARĂ ȘI SĂ ARDĂ TOȚI HOȚII ȘI NECINSTII, TOȚI DUȘMANII POPORULUI ROMÂNESC, TOȚI CEI CU INIMA STRICATĂ ȘI INSTRĂINATĂ. Pentru ca să se împlinească vorbele marului poet MIHAIL EMINESCU:

„Cine-a îndrăgit străinii
Mânca-l-ar inima câinii
Mânca-l-ar casa pustia
Și neamul neneralic,
Îndrăgt-i-ar ciiorle
Și spânzuratorile...”

Mari și frumoase clipe au trăit cei cari au văzut mărețul Congres dela Târgu-Mureș, la care s'au arătat zorii României noi, de mâne!

Petre cere și în vătătură

HORIA

SCRISORI

DE TOATE

Din Oraștie

de jos
te-ai ridicat drept, pletros, viforos,
pentru moși,
pentru cel săraci și glo, pentru toți...
și-ai desprins în căută istoria,
fără de eremene
cum n'a fost altul să-ți semene,
Horia!...

te ai desprins asupra din gloată,
cu obraji supti,
cu ochi cranți,
să lupți
să n'frunzi
din sălbatecii și munți
oștile cralului, temniță, roată...

vrai-ai să spintel pe munți, pe văi,
largi, netede, slăbode cât
pentru-ai tăi
cel mâncați de străini, despuțit
de biruri, de sbiri...
de rele orânduirii...
și ulțoși
de regi și n'mpărăți!

pân' la Bălgrad pe roată,
uimind călăi, nemeși, fondă,
și-a bătut nechimbat sub fundă săracă
această mare, ne n'africată inimă romano-dacă...

duhul trădește încă treaz în munți
și va trăi dărz cât vor domni peste moși
sbiri cranți și mișelnicii despoși...

ARON COTRUS
(din volumul de poezii de curând apărut
cu titlul „Horia”)

INGERUL SOMNULUI ȘI INGERUL MORȚII

Se înnoptase. — Cerul, de un
albastru închis, se acoperise de
stele scânteietoare — și în văz-
duhul tremura o boare, răcoasă,
aromitoare.

În lălăuștea ce se întindea
slopiște, murea răsunetul unor
clopote îndepărtate și un glas
neștiut de chemare.

În tăcerea adâncă și visă-
toare a cuprinsului, ingerul
Somnului și ingerul Morții
sburau încet, făcându-se de
mână; sburau pe deasupra milio-
nilor de flori ce tresăreau înăl-
țându-și frunțile.

Pe-o colină, amândoi se opri-
ră.

— Eite cheamă și te așteaptă,
— zise ingerul Morții către
ingerul Somnului, privind trist
în depărtările latuncoase, de
unde venea un freamăt abia
auzit...

— Da, mă chiamă, — ră-
spuse vesel ingerul Somnului,
făcându-se puțin în văzduh.
Săiu o clipă privind cerul
scânteitor, ca într'un răsuflu
de rugă, apoi răsipi în zări să-
mănța binefacătoare, nevăzută,
a somnului pe care o purta el
în lume.

O adiere domoală de vânt
o împrăștie în zări ducându-o
până departe, departe de tot...

Coborând din nou pe colină,
ingerul Somnului se așeză lângă
ingerul Morții, grăind mulțumit:

— Acum toți mă binecuvân-
tează... Muncitorii își uita obro-
seala; cel săcâșit, durerile; bol-
navul, suferința; toți, toți îmi

mulțumesc, până și copilășul
din leagăn, care râde neștiutor
în somnul lui dulce... Binefacē-
rea mea mi-o răsplătesc cu re-
cunoștința lor și eu sunt fericit...
Astfel grăi bunul inger al
Somnului, iar ingerul Morții
plecându-și capul pe umărul
fratelui său, lucrămă privind
trist înalate:

— Ah! zise el, de ce meară
mea (sorocul ce eu îl am în
lume) n'aduce atâtea bucurie,
atâtea alinare? De ce pentru
mine nu se înalță binecuvântare
și glas de recunoștință? ... Nicol
un suris nu răsară pentru mila
nicor o pleoapă nu se închide
în cântec... Ale mele sunt lac-
rămile și blestemul: menirea
mea e să împrăști durere și
dor care mistue...

Îndolștat, ingerul Somnului
își cuprinsse fratele în brațe
zicându-i:

— Tu nu vorbești drept;
meleoria ta e mult mai tainică
și mai sfântă ca a mea. Eu fac
pe cel nenorocit să-și uite du-
rerea o noapte, pe când tu
asterai peste sufletul lui chiulț
o veșnică linște... Eu nu-l pot
deștepta în lumea frumoasă în
care îl deștepti tu... Taci și
împaci-te cu menirea ta, care
e mult mai presus de închipu-
irea oamenilor cari te urăsc.
Nu suțem noi trimiși ac-
celui Părinte?

Ingerul Morții surise prietere
lucrămă și cei doi frați stătură
mult timp îmbrășiți...

AL SORESCU

Faceți-vă pe cunoștinții Du.
SĂ SE ABONEZE LA
„LIBERTATEA”

De câțiva ani de zile, Duminecile slănuțului Mare Post, sunt, la biserica ortodoxă din Oraștie, deosebit îngrijite pentru ca să fie adăvurate mângâietoare și înălțătoare a sufletelor credincioșilor. Cei 2 parohi ajutați de 4 niți profesori—preoți V. Neacă, și Zah. Stanciu, își împart rolurile, ca fiecare Duminecă să aibă predicatorul său bine pregătit, — pe lângă că slănta slujbă se face cu toată îngrijirea.

Dar ce ridică serviciile di-
vine în această biserică e mai
ales faptul, că „Frăția Ortodoxă Română”, condusă astăzi
de vrădnicie de toată lauda de d. Aron Demian, directorul Liceului A. Văcăluț, organizează an de an, chiar în acest post, 3-4 conferințe, la care invită pentru a conferența Profesori universitari sau Profesori ai Academiei Teologice.

În slăntim mare post de acum, O. Ștefănescu au avut norocul de a asculta 3 conferințe foarte prețioase: a dlui Rector al Academiei Teologice ort. dela Cluj, I. Vasca, apoi a învățătorului Profesor de teologie Dr. Nicolae Popovici din Sibiu și a dlui Rector al Academiei teologice din Sibiu Nicolae Colan. Toți trei au conferențiat încântând pe ascultătorii lor în Dumineca de după conferință au servit la sf.

Liturgie și au rostit predici înălțătoare, ridicând prin asta mult strălucirea științelor Liturgice. Cu plăcere scoatem la iveală și aceea. Câtăl conferințele cât și slintele Liturgice sunt mult împodobite prin contribuțiile de cor, pe care le dă și într'un loc și 'n altul, dl Profesor de muzică N. Prajia, la conferințe, cu corul elevilor de Liceu, uneori acompaniați de orchestra Liceului, la biserică cu distinsul cor mixt, în care cântă domni și doamne admirabil pregătii și strădând lume multă la sf. biserică.

Pretor.

LUMINIȚA

Are tata o fetiță
Lumină,
Pașă de vis și mânășă
de crăță.

Când prind umbrela să eadă
în ploadă,
pânășă de zăpadă
vin o voadă.

Sund merii 'n cinstea ei
clopoșă,
și albine-aduc cercei
de scântel.

Cântă crinii pe violele
de nănoare,
mădă spun istorioare -
mar ca soare.

Dar în casa argintie
ce hărăie
doar tăcut prost mai scrie
și nu știe

de ce dragal lumină
lucureț
cu aprins la geam ogliță,
lar picăie

cu cărul o lună mare
în apnare,
și-au propoi-o 'n casa noastră
dă jereastră.

RADU GIR

(din volumul de poezii de
curând apărut cu titlul
„Stele pentru leagăn”)

Se mai descopăr neamuri noi
de oameni pe pământ. Când
cercețezi un „glob” care înăl-
țesează pământul, sau hărți
(măpe) cari îți arată țările și
popoarele căle se cunosc, —
ai crede că azi cunoaștem toată
lumea și știm pe ce latere a
globului, ce lel de popoare lo-
culesc. Și totuși nu e așa. Mai
sunt părți de pământ necercetate
și popoare, seminții, ne-
cunoscute.

Cățiva învățați englezi, cari,
duși de dorul de a cunoaște
tot mai multe unghere ale lu-
mii, cutreaură prin Australia,
au dat într-o vale înfundată a
ei, de un popor nou, „in trib”
sau seminție, care trădește acolo
cu totul osebii de cealaltă
lume. E un neam de oameni
nici de statură, aducând a-
minte, prin înălțarea lor,
de vechii locuitori ai Egiptului,
ale căror chipuri se văd
cioplite pe unele monumente
vechi de ale Regilor lor ziști
Faraoni.

Că noua seminție n'a avut
aliniere cu lumea cealaltă,
se vede și de pe aceea, că ei
și azi se folosesc numai de
unelte de piatră, săcuri de piatră,
sape de piatră, vase de piatră,
— așa cum alle neamuri
au folosit numai nainte
cu multe mii de ani. N'au a-
juns să aibă nici cuțit de fer,
nici căruș și osie de fer, de-
cum automobil sau aeroplan,
pe cari dacă le-ar vedea, s'ar
spieria spunând că-i Ușă-gă-
locaal — Dar Incolu, în ne-
ștința lor de ale lumii mari
înaintări (înaintări cari nu i-au
adus și ferice pe căia „în-
naintare”) acei oameni se spu-
ne că trăesc mulțumii din lu-
crarea șămintului cu unelte
lor așa simple cum le au. Ba
sunt așa de meșteri în acest
lucru, încât cămurile lor sunt
o frumuseță și s-șăunțite pentru
scurgerea apelor, încât sunt
foarte roditoare. Neștiința a
prea multe de pe lume, i-a ferit
și de frământările și nemulțu-
mirile lumii noastre celei prea
„înaintate”...

Acum că li-s'a descoperit
cuiub, au să pornească „în-
naintații” să le ducă inele și
cercei și bricege și oglinzi
și corderule scilpitoare — și lă-
comie după „domnie” și ne-
mulțumire, ca de la noi...

Puterea revărsării apelor,
mult căutăta. Moara jărănească,
ce putere o mișcă? Căde-
rea unei pânze de apă adusă
pe laț și făcându să cadă în
cupele roate, punând-o prin
asta în mișcare, ca să învăr-
tească petrele măcinătoare —
Sunt fabrici mari, cari sunt puse
în lucrare prin cădere apei
cutrăru rău, pe roțile ei.

Acum niscal întreprinzătorii
Americani, vor să folosească
uriasă greutate apei mării,
ca să pună în lucrare fabrici
uriasă. Se știe că marea la

(fârmi se umflă și apoi înălță
scade în fiecare zi. Parcă ar
răsufla din pieptul ei urias.
Când se umflă, își înșingă
valurile pe mari întinderi în
afară, iar când se desumflă,
și-le trage înapoi până în a-
dânc. Umflarea, cu zvirlirea de
valuri înalțate, se zice „flux”,
iar tragera lor înșop „reflux”.

Acum încă ce vreau întreprin-
zătorii de cari e vorba. Ei
spun: Marea cea mare, când
e în „flux” (umflare), împinge
spre fărmi valuri așa de mari,
încă ajung uneori până la 16
metri înălțime peste fața făr-
mulă peste care se revărsă.
Nol să zidim aci la fărmi, un
urias bazin (groapă) împre-
mulă cu un zid de aproape
100 de kilometri pătrați. Fiu-
cul mării umple bazinul
acesta urias, cu apă, care, la re-
tragerea apelor revărsate, se
oprește în bazin. Din bazin apa
va fi lăsată apoi să se scurgă
prin deschizături mari, ca
râu puternic prin într'un țaz
urias. În cataea acestui laz, se
zidesc fabricile, ale căror
mașini să fie puse în lucrare
de puternică revărsare a
apei aceleia. Căia apoi se scurge
într-o zi din bazin, se umple
de nou mână și prin nou flux
la mării, — și așa scurgerea
prin acal laz se va face fără în-
trupere și fabricile vor putea
lucra nelncetalt, — fără che-
tulata cea mare pe care-o cre-
dă lumea cu cozane înălțate,
cu lemn, cu petrol sau benzina...

Căle mai înscodite mințea
omenească, pentru a găsi o
uşurare a muncii și o sporire
a ei cu mai puțină cheltăială.

O carte nouă

S'a pus în vânzare și
zilele acestea o carte în care
sunt cuprinse câteva articole
scrise de dl Ion I. MOJA, înce-
pând din anul 1922 și până
acum. Din aceste articole se
vede cum a luat naștere miș-
carea națională studențească
din 1922-1923, apoi tot firul
luptelor până acum, cât și pân-
dul care a înșulețit înierul
naționalist. Cartea aceasta nu
e scrisă pe înțelesul plugarilor,
dar cei cu mai multă știință
de carte, pot găsi în ea lucruri
fioșioare. Săștium însă pe
cărături (preoți, învățători) o
cumper. Ea se poate cere dela
Administrația 2-arului nostru
(București, Calea Victoriei 63),
dar nu se trimite decât după
primirea banilor. Cartea are
250 pagini mari și costă 50 lei
(în această sumă se cuprinde
și portul poștal; cine însă vrea
să o primească recomandat,
să adauge 10 lei, pentru a nu
se răfăci; dacă se comandă
mai multe bucuri, se adaugă
numai o singură dată 10 lei,
peste prețul de 50 lei al cărții).

Titlul cărții este CRANI
DE LEMN.

Știri din lume

Marea biruință a armatelor italiene în Abisinia

— Apropiata cucerire a capitalei Addis-Abeba și sfârșitul războiului. — Anglia e tot mai amenințată. — Cele două dreptăți englezești. — Împăratul înfrânt al Abisiniei plătește o mare nelegiuire a lui.

Când foala noastră va ajunge în mâinile cetitorilor, este aproape sigur că armatele italiene au cucerit capitala Abisiniei (orașul de căpetenie, cu scaunul de domnie) numit Addis-Abeba. Acest oraș este așezat înfrânt pe foaie frumoasă, la o mare înălțime în munți, la 2400 metri (aproape cât înălțimea celor mai mari piscuri ale munților noștri Carpați). Negoiul nostru are doar 2600 metri înălțime). Aproape toată Abisinia este un șir de munți înalți, care se ridică până peste 3000 metri, plini cu bogății, aur, petrol, cirezi de vite și altele. Și nu e frig pe acești munți înalți deoarece fiind în zona ecuatorului în Africa, în părțile căldurilor de miază-zii, pe acolo nu sunt înghețuri nici pe cel mai înalt munte. Doar, drept fapt, și au vre-o 5 luni, din primăvară până în toamnă, când plouă aproape necontenit. Prin acești munți prăpăstoși se bat acum italienii cu rămășițele armatelor împăratului Abisiniei.

Zilele trecute italienii au cucerit marea oraș Dessie, din inima țării. De aci până la Addis-Abeba nu le mai trebuie italienilor decât câteva zile. Războiul e și sfârșit, cu deplina biruință a italienilor. Pretutindeni unde sosesse italienii, locuitorii negri sunt le-

rieli, căci armatele italiene dau îndată drumul la sclavi (robi), după cum am arătat în numărul trecut.

Cele două dreptăți englezești. Anglia, care nu vede cu ochi buni cucerirea Abisiniei de către italieni, deoarece în polia ei nesăbuită vrea să aibă numai ca coloni și țări săbuite în Africa săbuită, Anglia aceasta, tot amenințată de italieni. Dar lor nici nu le passă. Francezii spun că ei nu se a-lătură la Englezi pentru a le da ajutor împotriva Italiei (Italia din pricina Abisiniei), căci, zic Francezii, Anglia are două feluri de dreptăți, după cum îi place să le întrebunțeze. De pildă față de Nemți, când aceștia au călcat tratatele și au ocupat Renania, Englezii nu au vrut să miște nici un deget pentru a sări în ajutorul Francezilor care vedeau în iapa Nemților o amenințare. Iar acum, când o altă țară, Abisinia e lovită de Italia, Englezii cer Francezilor să se a-lătore în război pe care Anglia ar vrea să îl facă împotriva Italiei. Și zic Francezii, pe bună dreptate: oare de ce tratatele care apară pe Abisinieni trebuiesc apărate cu război împotriva Italiei, iar tratatele care apară pe Francezii

împotriva Nemților, nu mai trebuiesc apărate, când Nemții le calcă? Și astfel se strică tot mai mult înțelegerea dintre Franța și Anglia iar sfârșitul va fi că nici Franța nu va face război împotriva Germaniei, nici Anglia împotriva Italiei. Mussolini în Italia și Hitler în Germania rămân cu ce și-au luat.

Societatea Națunilor neputincioasă. Astfel și Liga Națunilor, cea care apără aceste legături, își trăgește ultimile ei zile, chiar după spusele Francezilor. Acesta Ligă, sub cuvânt că apără granițele tuturor țărilor, nu era decât o unealtă de apărare a politicii dogmatice duse de francmasoni și jidani împotriva țărilor de naționalism și au ajuns la putere. Noi nu spunem că România trebuie să se arunce în brațele Germaniei ori ale Italiei din pricina că în aceste țări sfârșesc naționalismul iar noi jidani și jidoviști. Noi vrem ca România să nu fie roaba nici unei țări.

Nelegiuirile se plătesc

În cele ce se întâmplă cu împăratul Abisiniei, care peste câteva zile va fi dat jos din scaunul său domnesc și înlocuit cu un nou împărat, credincios italienilor, este și mâna lui Dumnezeu. Acest împărat, numit Haile Selassie, a furat prin mișcile scaunul de domnie dela cumnatul său. Se sură cu nepoata fostului împărat Menelik, iar când cumnatul său, fratele nevestei lui, trebuia să se urce în scaunul domnesc, Haile Selassie puse mâna pe tânărul prinț, îl închise într-o închisoare (în care îl ținu 14 ani, până în iarna aceasta) și se lăcu el împărat. Astfel larnă temându-se că italienii vor pune mâna pe acest împărat nenorocit, căruia li se cucerese scaunul, împăratul Haile Selassie îl făcu pierdut din închisoare pe cumnatul său, pe nenorocitul frate al împăratului. Se crede că l-a omorât. Acum îl ajunge mâna lui Dumnezeu, căci mai are doar câteva zile până când italienii îl vorseau din domnie.

Se zice că italienii vreau să pună împărat pe fiul nenorocitului cumnat al împăratului, lui care trimis pe undeva în țara sa vecină cu Abisinia.

Târziu, dar Dumnezeu tot face dreptate tuturor și războiul toată nedreptățile.

Cui cu cui se scoate

Fiecare popor are conducătorii, pe cari ȘI-I MERITĂ!

Se frământă neamurile

Turcia lovește în tratatul de pace

După ce Germania lepdă legăturile care, prin tratatul (contractul) de pace din 1919 o leagă de Franța oprind-o să ducă armată în Renania (așa cum am arătat în numărul trecut), le veni pofta și Turcii să spună că nici ei nu mai vreau să se țină de aceste legături. Turcii, prin acest tratat, după ce au fost bătuiți în 1918 când ei s'au luptat alături de Nemți, au fost oprii să întărească cu tunuri și cetăți așezate „strămoșii ale Dardanelor”. Aceste Dardanele sunt o trecătoare de apă care leagă Marea Neagră cu cealaltă mare de miază-zii, zisă Marea Mediterană. Trecătoare aceasta trece prin pământ turcesc. Pentru a nu stăpâni dreptul de a călători liber pe mare, și a putea intra și eși în bună voie din Marea Neagră, Turcii au fost oprii să facă cetăți pe această strămoșare. Mai ales noi Români, apoi Bulgarii și Rușii, cari avem țarm de mare asupra Mării Negre, trebuie să putem trece liberi cu vapoarele prin Dardanele spre lumea largă. Acum Turcii vreau să ridice cetăți, ca în Dardanele să aibă astfel ei în mâna cheia Mării Negre, iar noi să fim lăsați în voia bunăului plac al lor.

Cererea Turcilor este cu totul nedreaptă și astfel celelalte țări se crede că vor izbitu să o oprească de a-și călca legăturile ei cu tratatul de pace.

Și Ungurii, după Austriaci

Austria și Ungaria, care în bună parte sunt vinovate de războiul cel mare, au fost oprite de aceleași tratate dela 1919, să aibă o armată prea mare. Căci e și drept să fie așa. Căta vreme, mai ales Ungurii, tot strigă că ei vreau să iee însopti Ardealul dela Români ca și celelalte părți de țară dela Sârbi și Cehi, este drept ca ei să fie oprii de a-și face o armată mare cu care să tulbure apoi iarăși pacea de dragul poftelor gorăguri unguri care vreau să vină iarăși în Ardeal, să-și ia însopti moștile dela țărani români și să facă din români bogății lor.

Acum Austria, îndemnată de către Italia, a hotărât că și ea calcă tratatul și trebuie să-și facă armată, spre a se apăra împotriva Germaniei lui Hitler care ci-că ar vrea să cucerască Austria. Franța și celelalte țări prietene cu noi, nu au prea pus piedică Austriei

în fața acestei hotărâri a ei. Dar iată că se frământă acum și Ungurii, își iau nasol la porțare și încep a spune că și ei vreau să calcă tratatul și să-și facă armată mare, cu care să poată năvăli apoi în Ardeal, să-și cucerască însopti pradă. Dar cu Ungaria se schimbă lucrurile. Dacă de la marea Austriei nu e prea puțin nouă mult, căci e țară depărtată, fără granițe cu România, în schimb Ungurii nu trebuie să li-se îngăduie să facă la fel. Căci Austria spune că-i trebuie armată nu pentru a ataca pe alții ci pentru a se apăra, în vreme ce Ungurii se țin pe pace bine, că li trebuie armata nu pentru a se apăra, deoarece nu are de gând nimeni să-i atace. Ci li trebuie ca să atace ei pe vecinii lor. Aceasta nu se poate. Să facă bine Ungurii și să înceteze mai întâi orice cerere și propagandă pentru Ungaria Mare, să dea dovada că, cu adevărat, și-au luat pentru totdauna gândul dela Ardeal și dela celelalte pământuri străine pe care le stăpâneau, și atunci, după ce vor trece mai mulți ani de asemenea cumințenie, și se putea lua în cercetare cererea lor de a-și face armată de apărare. Iar de nu se astâmpără, să li-se spună că noi suntem foarte bucuroși să mai facem o plimbare la Budapesta ca și le turăm nițică apă rece pe poftele lor infernabile după dorul de a ține iarăși în jug pe Români și pe alte popoare.

Un vagon de dinamită a luat foc într-o gară din Mexico (America), pe urma unei izbiri între trei ari a vagonului de alt vagon. Gara și încă vreo 20 de case din jur, au fost ca rase de pe pământ! Și 20 de oameni de serviciu din gară uchiși pe loc, sfârșiași de aruncăturile exploziei și vre-o 50 răniți.

Abonații de tot creștine

sunt socotii de poezi nașionali și creștine Vasile Militaru, ca unul, în cătorii de bine și stăruitori înșiși lui Iasa, pe cari li binecuvântă prin „Porunca Vremii” așa:

Voi frați șiți binecuvântați De Dumnezeu cel sfânt de sus, Pentru dinarul care l-au dat! Spre biruința lui Iasa...

Dinarul vostru să se știe, Că nu va fi pară pierdută, Ci bob de grâu zvrălit în ghe, Ca să rodească suia-n suia...

Vasile MILITARU

către cetitori.

Rugăm pe cetitorii noștri să răspundă cu „LIBERTATEA” sfătund și pe alții să o aboneze. Trimiteți-ne liste cu adresele celor cari vor să se aboneze. Le vom trimite grațiat două numere de probă.

Ați trimis banii de abonament?

Numărul 1-2 al joi noastre kam trimis la mai multe mil de prieteni, fie joi abonati al „Libertății”, fie la oamnei cu simțire românească și creștinească, pe care li-au arătat prietenii noștri. Le mai trimitem tuturor acestora, de probă, fără plată, și numărul acesta. Dar numărul viitor nu-l mai putem trimite decât acelor cari și-au plătit abonamentul.

Rugăm pe cetitorii noștri să nu vadă în măsura aceasta vre-o lipsă de înțelegere și de prietenie, dar cum foala noastră, ca și în trecut, este o foale cinstită, neajutată de nimeni, ba chiar prigoniță, ca este foarte săracă și nu are puterea de a trimite joi fără plată. Dacă or fi după inima noastră, le-am trimite fără nici o plată în toate satele, ca să ducă duhal acestia nou legănat, de dragoste de țară și de lucrare pentru înolțarea dreptății și puterii românești. Dar mijloacele nu ne îngăduie acestia. Astfel suntem siliți a oprii trimitea joi acelor care nu au putut trimite banii. Nu avem nici o supărare pentru frații țărani care au primit aceste două numere dar nu au trimis banii. Șițm prea bine că nu vor fi trimis banii de abonament deoarece nezasul și sădicia lor e prea mare și nu pot să facă acestia plată. Ne pare dor rău că atâdea înimi prietenești vor fi lipsite de îndrumarea folior noastre, din pricina sărăciei.

Foile se vor trimite mai departe acelor care au cerut mai multe, spre desfacere, și care urmează a trimite banii după vânzare, tot la 2 săptămâni sau cel mai târziu odată pe lună, după cum am arătat în numărul trecut.

Dacă vre-un cetitor nu are cum banii pentru abonament, dar îl va avea peste o lună ori două când îl va putea trimite, noi îl vom trimite totuși foala mai departe cu așteptarea plății, dar pentru aceasta să ne scrie o carte poștală în care să ne ceară acest lucru. Noi avem încredere în jidăntme și în manciolime, căci aceștia sunt oamnei de omene și se îngăduesc vor simțini, așa că suntem gata, la cerere, să le trimitem foala urmând a o plăti el cât mai curând, dar cel mai multe peste una ori două luni.

Știri din țară

CE FAC DUȘMANII

Sfinte cruci batjocorite și tăiate cu secură de către slujitorii Diavolului

Celții noștri ne aduc la cunoștință două fapte nemernice pomenite din ura împotriva legionarilor iubitori de Dumnezeu. Se știe că legionarii Căpitanului, pentru a-și arăta dragostea de Dumnezeu și de sfânta Biserică în vremurile acestea de război, când comuniștii, socialiștii, și prietenii lor mai noi, nașional-fărăniștii, lucrează împotriva credinței în Dumnezeu și împotriva Bisericii Lui, — au pornit în toată țara să cîlădească biserici, fără plată, fără ajutor dela nimeni, numai prin muncă și strădanie legionară. În alte părți, legionarii paridului „Totul pentru Țară”, neputând face biserici întregi, lucrează la repararea celor striccate, ori ridică troițe și cruci ori fac fântâni, poduri, zidesc case la oameni săraci și alte lucruri de laudă.

Dușmanii legionarilor au mare ură pe aceștia și li doare tare mult când văd cum mulțimea satelor noastre se alătură tot mai mult de acești oameni de bărbăție, de jertfă, de credință. Și astfel, în ura lor, au ajuns să facă, nelegiuiri ca acestea despre care vrem să vorbim.

În comuna Olieț din județul Făgăraș, fărâni legionari au ridicat o mdrăceală cruce de stejar, cu frumoase săpături în lemn, înălță de 5 metri. Au ridicat-o în amintirea voinicilor din sat care au murit pentru țară în marele război. Aproape nu era casă în sat care să nu fi pierdut în război un bărbat iubit. Pentru cinstirea acestei jertfe, din care s'a ridicat România Mare, au ridicat legionarii din Olieț, acea minunată cruce de stejar. Cu câteva zile înainte de Sf. Paști, când lumea se pregătise să o sfințească cu o prea frumoasă sărbătoare, oamenii s'au pomenit într-o dimineață cu prea frumoasa cruce tăiată cu toporul și doborâtă la pământ. Nelegiuiri care n'au avut frică de Dumnezeu și de ea cu toporul în sfânta cruce și s'o doboare la pământ, numai pentru că era făcută de către fărâni legionari, acești nelegiuiri nu numai că au făcut un păcat de moarte pentru care li așteaptă osânda lui Dumnezeu, dar au batjocorit și amintirea vitejilor cari au murit pe front.

Din comuna Viroaga, județul Constanța, ne vine o știre la fel de îngrozitoare pentru sufletele vrednice ale credincioșilor: Legionarii fărâni și studenți ori școlari din acea comună, au ridicat și ei o frumoasă cruce de lemn, înălță de 3 metri, în curtea bisericii, apoi au făcut un zid de piatră în jurul bisericii și un trotuar (drum pietruit pentru mers cu piciorul) spre intrarea în sf. biserică. În sfânta Vinere Mare, crucea era încă la locul ei, iar oamenii s'au închinat la ea. În noaptea dintre a doua și a treia zi de Paști, dușmanii legionarilor văzând că de mult i-a plăcut poporului fapta legionarilor, că au avut o frumoasă cruce de închinare în curtea bisericii, curte păstrată curată de gardul de piatră și de trotuarul făcut de legionari, — înveninați de ură, s'au dus noaptea cu ferestrăul și au tăiat sfânta cruce, trântind-o în noroi. Făptuitorii au fost descoperiți și vor li, credem, dați în judecată. Ei au avut în frunte pe păgânul Ion I. Tudor, om de 30 de ani, fiul primarului din sat. Se vede că băiatul primarului, în fața înfloririi tulpilor legionare, își femea viitorul, că nu va mai putea ajunge el primar după tatăl său. Și crezu că purcezdând la asemenea nelegiuiri, și-a rânduit un viitor mai bun! Dar când va veni biruința legionarilor, toate aceste nelegiuiri vor li desgroapate și judecate cu cea mai mare asprime. Judecata deplină nu o face decât Dumnezeu, dar până atunci noi oamenii trebuie să pedepsim cu toată asprimea și aici pe pământ, pe acești slujitori ai Diavolului. Căci numai diavolul îndrăznește să bage toporul și ferestrăul în sfânta cruce pe care este răstignit Domnul Christos.

Fapte atât de nevrednice nu se întâmplau nici pe vremea Turcilor păgâni, cari nu s'au atins de sfintele noastre lăcașuri și nu ne-au tăiat crucile cu toporul, deși erau păgâni.

Asemenea nelegiuiri prevestesc că sfârșitul ticloșilor și al oamenilor Diavolului este aproape, căci nu-i mai poate de-acum răbda nici Dumnezeu.

CE FACE LUMEA

Popoarele trăiesc prin libertate și mor prin sclăvie!

NOUȚĂȚI

D-l Corneliu Zelea-Codreanu, Căpitanul legionarilor, ne roagă să publicăm mulțumirile sale față de loji acela cari i-au urat sărbătorii fericele. Tufuror, Căpitanul le răspunde pe această cale: **Adevărat a ioviat!**

Mână nevăzută — prin școli. Comuniștii nu dorm. Ei caută să câștige pentru „credința” lor sprâjiniții mai ales prin trimeretul de tot felul și de ori și unde, sau și dintre oamenii mari — cu minte de copil. Lucrează și printre elevii de Licee. În Bacău conducătorii Liceului Ferdinand au simțit printre elevi mișcări comuniste. Au cercetat și au descoperit numeroși elevi comuniști, pe: Gustav Braunstein, Blasberg Lupu, Kella Mellich, S. Kaufman, Oslas Ambrozi, apoi elevele Sara Avrum și Riza Frenkel, — pe cari au trebuit să-i dea afară din școala de acolo pe todeauna, ba pe cele 2 fete din toate școlile din țară (că tare obraznice se arătau). Iar altele 11 eleve, toate

cu pisirul, au fost date afară din școală pe câte o lună de zile.

Numărul 1 al foii noastre are aproape același conținut ca și numărul doi, așa că acei cețitori cari n'au primit numărul 1 dar au primit numărul 2, nu trebuie să ne mai ceară să le trimitem numărul 1, căci nu ne-a mai rămas nimic din aceeași am dat în numărul 2 articolele cari au apărut și în numărul 1, deoarece nu ne-a ajuns numărul 1 să-l trimitem la țefi cei cari n-au cerut foaia de probă.

— Cu începutul dela No. 4, care apare joii 30 Aprilie, „Libertatea” apare regulat în fiecare săptămână, joia, astfel încât chiar în cele mai depărtate sate foaia să sosească Vineri ori Sâmbătă, pentruca cețitorii noștri să aibă ce să citească Duminică în ceasurile de odihnă și de sfat.

Trimiteți-ne scrisorile despre întâmplările de seamă din satul ori în jurul Dv., să le publicăm. Deasemenea publicăm

poeziile populare, dacă sunt frumoase al călăuțe, românește și creștinește simțite. Unde s'au făcut lucrări legionare, trimiteți-ne fotografiile și dări de seamă, ca să le aducem la cunoștința întregii țări, publicându-le în foale. „Libertatea” fiind o foale pentru sfânti și muncitori, ea publică cu plăcere scrisori, chiar articole și fotografiile, din viața satelor creștinești de luare aminte și de laudă. Dar rugăm să ne scrieți SCURT, fără vorbă prea multă, iar scrisul să fie ciet.

Luști aminte și scrieți limpede și cleț, fără grabă, numele și adresa Dv. pe mandatul poștal și pe couponul lui, când ne trimiteți banii. Tot astfel, ciet, limpede și pe scurt, să ne scrieți scrisorile și articolele. Nu uitați niciodată să ne arătați nu numai comuna dar și județul cât și oficialul poștal al adresei Dv.

„România Creștină” este numele unui ziar legionar care apare la Chișinău (în Basarabia) în fiecare săptămână, în 4 pagini mari, cu prețul de 200 lei. Abonamentul anual este de 200 lei. Acest ziar legionar, condus de către dl Sergiu Florescu, președintele zărilorștilor români din Basarabia, nu este scris pentru sfânti, pe graț lor, dar cărturarilor și cei cu multă știință de care vor găa multe lucruri folositoare cefindu-l.

Cărturarilor dela sate! Cefiți revista legionară „VESTITORIL” care apare în București, Sir. Ankara 1. E scrisă de cel mai de frunte scriitor legionar. Trimiteți abonamentul pe adresa arătată. Abonamentul e 120 lei pe an. Apare de 2 ori pe lună.

Pentru cei cari răspundese „Libertatea”. Cei cari au cerut mai multe exemplare din foaia noastră și în deosebii cuburille, sunt rugați a ne trimite banii căl mai curând, la fiecare 2 săptămâni, cel mult lunar. De asemenea sunt rugați a nu scădea nici un rabat (deocamdată), ci, doar cheltuiile efective (de trimeretarea banilor etc.) spre a fi ajutați astfel foaia la început, când se sbate în creștăp.

Mai fărziu, când foaia va li prins rădăcini mai bune, vom putea da și rabat la vânzare.

Deocamdată nu putem da rabat decât negusorilor (librării, chioșcuri) și anume 15% din prețul de 2 lei al foii.

Dorim să avem căl mai multe abonamente, sau vânzări cu numărul dar fără rabat, deoarece, vânzând cu rabat, foaia e expusă a avea pierderi. Iar apariția ar fi primejduită. — Rugăm să nu ne trimiteți returnuri (foi nevândute).

REDACȚIA noastră e la Orăștie. ADMINISTRATIA e la București. Toate scrisorile, banii și manuscritele se vor trimite pe adresa următoare: Ziarul „LIBERTATEA” — I. Moța Calea Victoriei 63. BUCUREȘTI. I

LIBERTATEA
este cea mai veche foale populară
din Ardeal și Banat

ABONAȚI-VĂ LA EA